

[Finansministeren.]

der til næste år må påregnes et kasseoverskud, der er endnu lavere end det, der nu regnes med for indeværende år, nemlig kun ca. 300 mill. kr. mod de ca. 450 mill. kr. for finansåret 1965-66.

Der spørges undertiden, hvorfor det er kasseoverskuddet, der bringes i forgrunden, og ikke overskuddet på drifts- og anlægsbudgettet. Bevægelser i drifts- og anlægsoverskuddet er jo mere udtryk for ændringer i selve aktivitetspåvirkningen, medens bevægelser i kasseoverskuddet kun afspejler de likviditetsmæssige ændringer, siger man.

Det er rigtigt, at kasseoverskuddet er udtryk for statsfinansernes indflydelse på likviditeten, men ændringer i kasseoverskuddet afspejler dog mere end likviditetsforskydninger og er vel under de for tiden gældende forhold tillige et bedre udtryk for statsfinansernes indvirkning på den økonomiske aktivitet end overskuddet på drifts- og anlægsbudgettet.

Forholdet er jo det, at bevægelserne på statens kapitalbudget i dag falder i to hovedgrupper. For det første en række offentlige anlægsudgifter, som af formelle grunde ikke optages på statens anlægsbudget, men på udlånsbudgettet. Det gælder f. eks. alle udgifter vedrørende Århus universitet og særforsoget samt en hel række andre udlånsfinansierede institutioner inden for social forsoget og uddannelsesvæsenet. For det andet opføres på kapitalbudgettet indbetalinger og udbetalinger af bunden opsparing, sparebeviser, præmieobligationer o. lign., som efter den almindelige opfattelse har virkninger, der er nært beslægtede med de direkte skatters.

Spørgsmålet, om der skal være overskud på statsbudgettet, og hvor stort dette overskud skal være, kan kun besvares i forbindelse med en vurdering af hele den økonomiske situation. Jeg skal derfor gøre nogle bemærkninger herom i overensstemmelse med den redegørelse, jeg den 18. november gav i folketingets udvalg vedrørende den almindelige omsætningsafgift.

Ser vi først på de ydre betingelser for dansk økonomi, synes disse fortsat gunstige, selv om der er tegn på en vis afdæmpning af højkonjunktoren i nogle lande. Som helhed regnes der i de fleste lande med en lidt mindre stigning i produktionen end i de foregående år. Råvarepriserne er stabile, på nogle områder med svagt nedadgående tendens, og vort bytteforhold i udenrigshandelen vil således næppe blive forringet i 1966.

Hvad vor eksport angår, er det næppe realistisk at regne med fremgang for landbrugseksporten, og det kan ikke udelukkes, at der er risiko for tilbageslag for enkelte varer. Niveauet for i år skulle dog stort set kunne holdes, forudsat der ikke sker uventede ting.

Industrieksporten vil utvivlsomt komme ud for stigende konkurrencepres, selv om markederne som nævnt fortsat vil være ret faste. Der må ventes en noget svagere stigning i industrieksporten end i år, hvor der regnes med et plus på ca. 1.000 mill. kr. Man kan dog ikke se bort fra, at vi på en del områder skulle kunne øge eksporten yderligere, såfremt afsætningen på hjemmemarkedet kan begrænses noget. Skibsfartsindtægter, turistindtægter og andre såkaldt usynlige indtægter kan ventes forbedret, således at den samlede valutaandtjening vel kan forbedres med omkring 1 milliard kr. Det er en ret god fremgang, men dog mindre end fra 1963 til 1964 og fra 1964 til 1965.

Der kan ikke påregnes samme udvidelse af produktionskapaciteten som i de foregående år. Væksten i arbejdsstyrken i byerhvervene er nu kulmineret, og de store årgange har stort set passeret gennem uddannelsesinstitutionerne, bortset fra akademikerne, og er kommet ud på arbejdsmarkedet. Bortvandringen fra landbruget var igen i 1965 meget stor, men kan ikke forventes at blive større, snarere det modsatte. Ledigheden har i 1965 nået et lavpunkt, således at der ikke er yderligere reserver her, og dertil kommer, at der i foråret 1966 sker en generel reduktion af